EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 5.6.2013
COM(2013) 345 final

2013/0190 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o uvedbi eura v Latviji 1. januarja 2014

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Svet je 3. maja 1998 sprejel odločitev, da Belgija, Nemčija, Španija, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Portugalska, Avstrija in Finska izpolnjujejo potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 1999. Danska in Združeno kraljestvo sta izkoristila možnost nesodelovanja, zato ju Svet ni ocenjeval. Grčijo in Švedsko je Svet obravnaval kot državi članici z odstopanjem. Dne 19. junija 2000 je Svet sprejel odločitev, da Grčija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2001. Države, ki so se Evropski uniji pridružile 1. maja 2004 (Češka, Estonija, Ciper, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovenija in Slovaška), so v skladu s členom 4 Akta o pristopu postale države članice z odstopanjem. Dne 11. julija 2006 je Svet sprejel odločitev, da Slovenija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2007. Bolgarija in Romunija, ki sta se Evropski uniji pridružili 1. januarja 2007, sta v skladu s členom 5 Akta o pristopu postali državi članici z odstopanjem. Svet je 10. julija 2007 sprejel odločitev, da Ciper in Malta izpolnjujeta potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2008. Dne 8. julija 2008 je Svet sprejel odločitev, da Slovaška izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2009. Svet je 13. julija 2010 sprejel odločitev, da Estonija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2011. Hrvaška se bo priključila Evropski uniji 1. julija 2013 in postala država članica z odstopanjem v skladu s členom 5 Akta o pristopu.

Člen 140(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) določa, da najmanj vsaki dve leti ali na zahtevo države članice z odstopanjem Komisija in Evropska centralna banka poročata Svetu o napredku, ki so ga države članice z odstopanjem dosegle pri izpolnjevanju svojih obveznosti glede uresničevanja ekonomske in monetarne unije. V skladu s postopkom iz člena 140(2) Pogodbe lahko Komisija na osnovi lastnega poročila in poročila ECB Svetu predloži predlog za sklep Sveta za odpravo odstopanja držav članic, ki izpolnjujejo ustrezne pogoje.

Zadnji redni konvergenčni poročili Komisije in ECB sta bili sprejeti maja 2012. Latvija je 5. marca 2013 predložila zahtevo za novo oceno konvergence, da bi 1. januarja 2014 uvedla euro, če bi bilo odstopanje odpravljeno. Komisija in ECB sta v odgovor na to zahtevo pripravili konvergenčni poročili za Latvijo.

Kolegij je sprejel konvergenčno poročilo Komisije za leto 2013 o Latviji 5. junija 2013. ECB je svoje poročilo sprejela 3. junija. Poročili vključujeta preverjanje združljivosti nacionalne zakonodaje Latvije, skupaj s statutom njene nacionalne centralne banke, s členoma 130 in 131 Pogodbe ter Statutom ESCB in ECB. V poročilih se tudi preveri, ali je bila dosežena visoka stopnja trajnostne konvergence, pri čemer se upoštevajo izpolnjevanje konvergenčnih meril ter številni drugi dejavniki iz zadnjega pododstavka člena 140(1) Pogodbe.

Komisija v svojem konvergenčnem poročilu meni, da Latvija izpolnjuje pogoje za uvedbo eura.

Komisija je na osnovi lastnega poročila in poročila ECB sprejela priloženi predlog za sklep Sveta za odpravo odstopanja Latvije, ki začne veljati 1. januarja 2014.

2. REZULTATI POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENA UČINKA

Razprave z državami članicami o izzivih ekonomske politike redno potekajo pod različnimi naslovi v Ekonomsko-finančnem odboru in ECOFIN/Euroskupine. Vključujejo neformalne razprave o zadevah, ki so posebej pomembne za pripravo končnega vstopa v euroobmočje

(vključno s tečajnimi politikami). Dialog z akademiki in drugimi zainteresiranimi skupinami poteka v okviru konferenc/seminarjev in na ad-hoc osnovi.

Gospodarski razvoj v euroobmočju in v državah članicah se ocenjuje v okviru različnih postopkov usklajevanja in nadzora gospodarske politike (zlasti iz člena 121 Pogodbe), prav tako pa v okviru rednega spremljanja in analize razvoja, tako znotraj posamezne države kot v celotnem območju (vključno z napovedmi, rednim objavljanjem, prispevki v Ekonomsko-finančni odbor in ECOFIN/Euroskupino), ki ju izvaja Komisija. V skladu z načelom sorazmernosti in ob upoštevanju pretekle prakse Komisija predlaga, da se formalna ocena učinka ne izvede.

3. PRAVNI ELEMENTI PREDLOGA

3.1. Pravna podlaga

Pravna podlaga za ta predlog je člen 140(2) Pogodbe, ki določa postopek za sklep Sveta o uvedbi eura in odpravi odstopanja v zadevni državi članici.

Svet odloča na podlagi predloga Komisije po posvetovanju z Evropskim parlamentom, po razpravi v Evropskem svetu in na priporočilo kvalificirane večine tistih svojih članov, ki predstavljajo države članice, katerih valuta je euro.

3.2. Subsidiarnost in sorazmernost

Predlog je v izključni pristojnosti Unije. Načelo subsidiarnosti se zato ne uporablja.

Ta pobuda ne presega okvirov, ki so potrebni za dosego njenega cilja, in je zato v skladu z načelom sorazmernosti.

3.3. Izbira pravnega instrumenta

Sklep je v skladu s členom 140(2) Pogodbe edini ustrezni pravni instrument.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Predlog ne vpliva na proračun Unije.

2013/0190 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o uvedbi eura v Latviji 1. januarja 2014

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, zlasti člena 140(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju poročila Evropske komisije[1],

ob upoštevanju poročila Evropske centralne banke[2],

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju razprave v Evropskem svetu,

ob upoštevanju priporočila članov Sveta, ki predstavljajo države članice, katerih valuta je euro,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Tretja faza ekonomske in monetarne unije (EMU) se je začela 1. januarja 1999. Svet je v sestavi voditeljev držav ali vlad 3. maja 1998 v Bruslju sprejel odločitev, da Belgija, Nemčija, Španija, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Avstrija, Portugalska in Finska izpolnjujejo potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 1999[3].

(2) Z Odločbo 2000/427/ES[4] je Svet sprejel odločitev, da Grčija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2001. Z Odločbo 2006/495/ES[5] je Svet sprejel odločitev, da Slovenija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2007. Z odločbama 2007/503/ES[6] in 2007/504/ES[7] je Svet sprejel odločitev, da Ciper in Malta izpolnjujeta potrebne pogoje za uvedbo eura 1. januarja 2008. Z Odločbo 2008/608/ES[8] je Svet sprejel odločitev, da Slovaška izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura. S Sklepom 2010/416/EU[9] je Svet sprejel odločitev, da Estonija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura.

(3) V skladu z odstavkom 1 Protokola o nekaterih določbah v zvezi z Združenim kraljestvom Velike Britanije in Severne Irske, ki je priloga k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: Pogodba ES), je Združeno kraljestvo uradno obvestilo Svet, da 1. januarja 1999 ne namerava preiti v tretjo fazo EMU. To

---

1

2

3 Sklep 1998/317/ES (UL L 139, 11.5.1998, str. 30).

4 UL L 167, 7.7.2000, str. 19.

5 UL L 195, 15.7.2006, str. 25.

6 UL L 186, 18.7.2007, str. 29.

7 UL L 186, 18.7.2007, str. 32.

8 UL L 195, 24.7.2008, str. 24.

9 UL L 196, 28.7.2010, str. 24.

uradno obvestilo ostaja nespremenjeno. V skladu z odstavkom 1 Protokola o nekaterih določbah v zvezi z Dansko, ki je priloga k Pogodbi ES, in s sklepom, ki so ga decembra 1992 voditelji držav oziroma vlad sprejeli v Edinburghu, je Danska uradno obvestila Svet, da ne bo sodelovala v tretji fazi EMU. Danska ni zahtevala začetka postopka iz člena 140(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba).

(4) V skladu z Odločbo 98/317/ES velja za Švedsko odstopanje, kakor je opredeljeno v členu 139(1) Pogodbe. V skladu s členom 4 Akta o pristopu[10] iz leta 2003 velja za Češko, Latvijo, Litvo, Madžarsko in Poljsko odstopanje, kakor je opredeljeno v členu 139(1) Pogodbe. V skladu s členom 5 Akta o pristopu[11] iz leta 2005 velja za Bolgarijo in Romunijo odstopanje, kakor je opredeljeno v členu 139(1) Pogodbe. V skladu s členom 5 Akta o pristopu[12] velja za Hrvaško odstopanje, kakor je opredeljeno v členu 139(1) Pogodbe.

(5) Evropska centralna banka (ECB) je bila ustanovljena 1. julija 1998. Evropski monetarni sistem je zamenjal mehanizem deviznega tečaja, katerega vzpostavitev je bila sprejeta z resolucijo Evropskega sveta z dne 16. junija 1997 o ustanovitvi mehanizma deviznega tečaja v tretji fazi ekonomske in monetarne unije[13]. Postopke, predvidene za mehanizem deviznega tečaja v tretji fazi ekonomske in monetarne unije (ERM II), določa Sporazum z dne 16. marca 2006 med ECB in nacionalnimi centralnimi bankami držav članic izven območja eura, ki določa postopke delovanja za mehanizem deviznega tečaja v tretji fazi ekonomske in monetarne unije[14].

(6) Člen 140(2) Pogodbe določa postopke za odpravo odstopanj zadevnih držav članic. Najmanj enkrat vsaki dve leti ali na zahtevo države članice z odstopanjem Komisija in ECB poročata Svetu v skladu s postopkom, določenim v členu 140(1) Pogodbe. Latvija je 5. marca 2013 predložila uradno zahtevo za oceno konvergence.

(7) Nacionalna zakonodaja držav članic, vključno s statuti nacionalnih centralnih bank, se po potrebi prilagodi, da se zagotovi združljivost s členoma 130 in 131 Pogodbe in Statutom Evropskega sistema centralnih bank ter Statutom Evropske centralne banke (v nadaljnjem besedilu: statut ESCB in ECB). Poročila Komisije in ECB podajajo podrobno oceno združljivosti zakonodaje Latvije s členoma 130 in 131 Pogodbe ter statutom ESCB in ECB.

(8) V skladu s členom 1 Protokola št. 13 o konvergenčnih merilih iz člena 140 Pogodbe merilo stabilnosti cen iz prve alinee člena 140(1) Pogodbe pomeni, da ima država članica trajno stabilne cene in povprečno stopnjo inflacije, zabeleženo v enem letu pred pregledom, ki ne presega za več kakor eno in pol odstotne točke stopnje inflacije največ treh držav članic z najboljšimi doseženimi rezultati glede stabilnosti cen. Pri merilu stabilnosti cen se bo stopnja inflacije merila z usklajenimi indeksi cen življenjskih potrebščin (HICP), določenimi v Uredbi Sveta (ES) št. 2494/95 z dne 23. oktobra 1995 o harmoniziranih indeksih cen življenjskih potrebščin[15]. Za oceno izpolnjevanja merila stabilnosti cen se inflacija v državah članicah meri z odstotno

---

10 UL L 236, 23.9.2003, str. 33.

11 UL L 157, 21.6.2005, str. 203.

12 UL L 112, 24.4.2012, str. 21.

13 UL C 236, 2.8.1997, str. 5.

14 UL C 73, 25.3.2006, str. 21. Sporazum, kakor je bil spremenjen s Sporazumom z dne 14. decembra 2007 (UL C 319, 29.12.2007, str. 7).

15 UL L 257, 27.10.1995, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 284, 31.10.2003, str. 1) in z Uredbo (ES) št. 596/2009 Evropskega parlamenta in Sveta.

razliko med aritmetično sredino 12 mesečnih indeksov in aritmetično sredino 12 mesečnih indeksov iz prejšnjega obdobja. Komisija in ECB sta v svojih poročilih upoštevali referenčno vrednost, izračunano tako, da se navadni aritmetični sredini stopenj inflacije treh najuspešnejših držav članic glede stabilnosti cen prišteje 1,5 odstotne točke. V enoletnem obdobju do konca aprila 2013 je bila referenčna vrednost inflacije izračunana na 2,7 odstotka, pri čemer so bile Švedska, Latvija in Irska tri najuspešnejše države članice glede stabilnosti cen, njihove stopnje inflacije pa so znašale 0,8 %, 1,3 % in 1,6 %. Iz najuspešnejših držav članic glede stabilnosti cen je upravičeno izključiti države, katerih stopnja inflacije se ne bi mogla obravnavati kot pomembno referenčno merilo za druge države članice. Države s takimi odstopanji so bile v preteklosti opredeljene v konvergenčnih poročilih iz let 2004 in 2010. V tem trenutku je iz najuspešnejših držav članic glede stabilnosti cen upravičeno izključiti Grčijo, ker njena stopnja in profil inflacije znatno odstopata od povprečja euroobmočja, kar odraža predvsem velike potrebe po prilagoditvi in izjemne razmere v grškem gospodarstvu, zato bi se s vključitvijo Grčije pretirano vplivalo na referenčno vrednost in s tem na poštenost merila[16].

(9) V skladu s členom 2 Protokola št. 13 pomeni merilo proračunskega položaja iz druge alinee člena 140(1) Pogodbe, da v času preverjanja za državo članico Svet ni sprejel sklepa o čezmernem primanjkljaju, sprejete na podlagi člena 126(6) Pogodbe.

(10) V skladu s členom 3 Protokola št. 13 merilo o sodelovanju v mehanizmu deviznega tečaja Evropskega monetarnega sistema iz tretje alinee člena 140(1) Pogodbe pomeni, da je država članica brez hujših napetosti vsaj zadnji dve leti pred preverjanjem upoštevala normalne meje nihanj, ki jih predpisuje mehanizem deviznega tečaja (ERM) Evropskega monetarnega sistema. Država članica v tem času zlasti ni na lastno pobudo devalvirala dvostranskega osrednjega tečaja svoje valute glede na euro. Od 1. januarja 1999 ERM II zagotavlja okvir za ocenjevanje izpolnjevanja merila deviznega tečaja. Pri ocenjevanju izpolnjevanja tega merila sta Komisija in ECB v svojih poročilih preverili ustreznost za dveletno obdobje do 16. maja 2013.

(11) V skladu s členom 4 Protokola št. 13 merilo konvergence obrestnih mer iz četrte alinee člena 140(1) Pogodbe pomeni, da ima država članica v enem letu pred pregledom tako povprečno dolgoročno nominalno obrestno mero, ki ne presega za več kakor dve odstotni točki dolgoročne obrestne mere v največ treh državah članicah z najboljšimi doseženimi rezultati glede stabilnosti cen. Za namen merila konvergence obrestnih mer so bile uporabljene primerljive obrestne mere za primerljive 10-letne državne obveznice. Da bi ocenili izpolnjevanje merila obrestnih mer, poročili Komisije in ECB upoštevata referenčno vrednost, izračunano tako, da se navadni aritmetični sredini nominalnih dolgoročnih obrestnih mer treh najuspešnejših držav članic glede stabilnosti cen prištejeta dve odstotni točki. Po tem izračunu je referenčna vrednost za obdobje enega leta do aprila 2013 znašala 5,5 %.

(12) V skladu s členom 5 Protokola št. 13 podatke, uporabljene za trenutno ocenjevanje izpolnjevanja konvergenčnih meril, zagotovi Komisija. Za pripravo tega predloga je podatke zagotovila Komisija. Proračunske podatke je Komisija zagotovila na podlagi poročil, ki so jih države članice predložile do 1. aprila 2013 v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 3605/93 z dne 22. novembra 1993 o uporabi Protokola o postopku v zvezi s

[16] Aprila 2013 je v Grčiji povprečna stopnja inflacije v obdobju 12 mesecev znašala 0,4 %, v euroobmočju pa 2,2 %, razlika pa naj bi se glede na napovedi v naslednjih mesecih še dodatno povečala.

čezmernim primanjkljajem, ki je priloga k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti[17].

(13) Na podlagi poročil, ki sta jih predstavili Komisija in ECB o napredku, ki ga je Latvija dosegla pri izpolnjevanju svojih obveznosti glede uresničevanja ekonomske in monetarne unije, je ugotovljeno naslednje:

(a) Latvijska nacionalna zakonodaja, skupaj s statutom nacionalne centralne banke, je združljiva s členoma 130 in 131 Pogodbe ter statutom ESCB in ECB.

(b) Glede latvijskega izpolnjevanja konvergenčnih meril, ki so navedena v štirih alineah člena 140(1) Pogodbe:

– povprečna stopnja inflacije je v Latviji v enoletnem obdobju, ki se je končalo z aprilom 2013, znašala 1,3 odstotka, kar je občutno pod referenčno vrednostjo in verjetno bo tako tudi ostalo v prihodnjih mesecih;

– proračunski primanjkljaj v Latviji se je do konca leta 2012 verodostojno in vzdržno zmanjšal pod 3 % BDP; Svet je v skladu s priporočilom Komisije s Sklepom 2013/…/EU[18] razveljavil Odločbo 2009/591/ES o obstoju čezmernega primanjkljaja v Latviji;

– Latvija je od 2. maja 2005 članica ERM II. Ob vključitvi v ERM II so se oblasti enostransko zavezale, da bodo vrednost lata ohranile v mejah nihanja ±1 % glede na centralni tečaj. V dveh letih pred to oceno devizni tečaj lata ni odstopal od centralnega tečaja za več kot ±1 % in ni bil izpostavljen hujšim pretresom;

– v letu do aprila 2013 je dolgoročna obrestna mera v Latviji v povprečju znašala 3,8 %, kar je pod referenčno vrednostjo.

(c) Glede na oceno pravne združljivosti in izpolnjevanja konvergenčnih meril ter dodatnih dejavnikov Latvija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura –

[17] UL L 332, 31.12.1993, str. 7. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2103/2005 (UL L 337, 22.12.2005, str. 1).

[18]

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Latvija izpolnjuje potrebne pogoje za uvedbo eura. Odstopanje v korist Latvije v skladu s členom 4 Akta o pristopu iz leta 2003 se razveljavi s 1. januarjem 2014.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na države članice.

Člen 3

Ta sklep se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik